

Aktuálně.cz 18. 10. 2009

Program na chytání opisovačů se nedá snadno ošálit

Brno - Jak moc se při vypracovávání písemných prací na vysokých školách podvádí?

Tuto otázku připomněl skandál na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, kde ovšem opisování "samostatných" prací bylo pomalu tím nejmenším proviněním, jaké se na škole objevovalo.

Dvacítka českých vysokých škol, a s nimi dvě školy slovenské, využívá počítačový program, který sestavili na Masarykově univerzitě v Brně. Ten najde opisovače, a nedá se tak snadno zmást.

Netřeba snad připomínat, že Západočeská univerzita mezi školami, které program na hledání podvodníků chtějí, samozřejmě nefiguruje.

Čtete více:

- Plagiát odhalí program. Plzeňská univerzita ho nechtěla
- Stát ví už tři roky, jak se v Plzni studovalo. Nezasáhl

Wikipedie už je, celý internet bude

První verze softwaru vznikla v roce 2006. "Řekli jsme si, že máme na škole kvalitní informační systém, v němž jsou studentům k dispozici všechny závěrečné práce a studijní materiály, ale na druhé straně nechceme, aby jej uživatelé zneužívali," říká Jitka Brandejsová z týmu, který kontrolní program vyvinul.

Kdo program využívá

- Akademie múzických umění v Praze
- Bankovní institut vysoká škola
- Brno International Business School
- Česká zemědělská univerzita v Praze
- Ekonomická univerzita v Bratislavě
- Janáčkova akademie múzických umění v Brně
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
- Masarykova univerzita
- Ostravská univerzita v Ostravě
- Slezská univerzita v Opavě
- Univerzita Hradec Králové
- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
- Univerzita Komenského v Bratislavě
- Univerzita Palackého v Olomouci
- Univerzita obrany
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

- Vysoká škola ekonomická v Praze
- Vysoká škola finanční a správní
- Vysoká škola polytechnická Jihlava
- Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích
- Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

Zdroj: <http://www.theses.cz/>

Sestavili tedy počítačový program, který dokáže porovnat text diplomové práce s jinými ve školním informačním systému a zjistit, zda se z nich neopisovalo neboli zda je práce původní.

Projekt se postupně rozrostl, takže dnes čerpá z databáze diplomových prací dvaadvaceti škol (<http://theses.cz/>). Deset škol jej podobně používá i ke kontrole seminárních prací (<http://odevzdej.cz/>). Do srovnávací databáze jsou přidány také texty z internetové encyklopedie Wikipedie a dalších zdrojů, které by studenti mohli pro opisování zneužít.

"V testovací verzi nyní máme také porovnávání textu s veškerým obsahem na internetu. Předpokládáme, že jej do praxe uvedeme v příštím roce," doplňuje Jitka Brandejsová.

Čtete více:

- Hledáte důvěrné zdravotní informace? Zkuste Facebook
- Blog: Kauza plzeňské právnické fakulty. Kde je problém?

Zpřeházený slovosled nestačí

Nechce však jít do úplných podrobností: "Je to naše know-how, které úplně neprozrazujeme," podotýká.

Podstatou je, že program analyzuje podobnosti v úsecích textu. Neboli je schopen najít, ze kterých jiných děl v databázi byly které úseky porovnávaného textu převzaty. Podvodníkovi ale nepomůže, ani když zpřehází slovosled a pár slov zamění za synonyma - i tohle program objeví.

"Prakticky neexistují dva lidé, kteří by měli natolik stejný styl psaní, že by jednu myšlenku vyjádřili stejně. Pokud náš program najde shodu, znamená to, že se opisovalo z jednoho z těchto dokumentů, případně z dalšího, třetího zdroje," hodnotí inženýrka Brandejsová.

Program dokonce rozpozná, zda se neopisovalo ze slovenštiny do češtiny a naopak. U ostatních jazyků však kontrola zatím neexistuje. Pokud tedy někdo práci jenom přeloží z cizího jazyka do češtiny a vydává ji za vlastní, software na to nepřijde. Počítačové překladače nejsou tak dokonalé, aby umožnily takové srovnání. Alespoň prozatím.

Skenování starších diplomek

V dnešní době se diplomové i seminární práce zpravidla odevzdávají v elektronické podobě, takže se dají snadno do databáze uložit k dalšímu porovnávání. Ale mnohé školy skenují také starší diplomky a jejich text do databází přenášejí.

Riziko pro opisovače, že budou odhaleni, se tedy stále zvyšuje.

Samozřejmě, ne každá podobnost textu znamená nepovolené opisování. Pokud například autor cituje z jiného zdroje, nebo se odvolává třeba na přesné znění zákonů, program upozorní na shodu hodnotitele. Ten pak musí sám posoudit, jestli jsou citáty správně označeny a kompilace jiných textů oprávněná, a jaký je vlastní přínos autora práce.

"Nemohu mluvit za jiné vysoké školy. Tady na Masarykově univerzitě jsme zatím odhalili dvacet osm opsaných diplomových prací odevzdaných k obhajobě," vyčísluje Jitka Brandejsová.

Zdroj: <<http://aktualne.centrum.cz/veda/clanek.phtml?id=650106>>